

יה נטכא חנא

חיל דחפון
כנס
יגע

מחקרים בלשון

ד

העורך
משה בר-אשר

ירושלים ה'תש"ן

קובץ זה יוצא לאור בסיוע
קרן ס' פרי, ירושלים

הפצה:

הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס
האוניברסיטה העברית, ירושלים

הפקה:

אקדמון – בית ההוצאה של הסתדרות הסטודנטים
של האוניברסיטה העברית

סדר ועריכה במחשב:

האקדמיה ללשון העברית, גבעת רם, ירושלים

כל הזכויות שמורות למכון למדעי היהדות

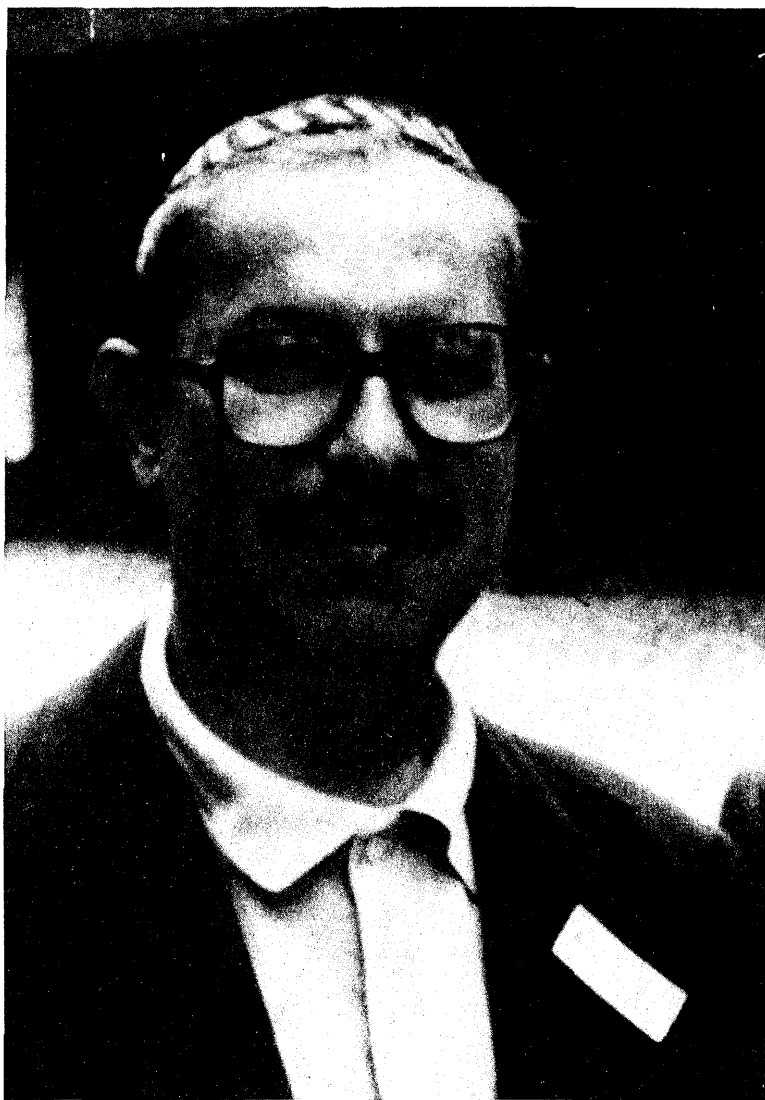
ולמחברי המאמרים

ISSN 965-350-010-4

נדפס בישראל

לזכרו המבורך של
פרופ' רפאל קוטשר
תהיה מנוחתו כבוד

רפאל קוטשר

ג' בניסן תרצ"ח (4.4.38) - כ"ג בשבט תשמ"ט (29.1.89)

עם הקובץ

אנו שמחים להגיש בזה לקהל הקוראים של מחקרים בלשון את כרך ד. נתלקטו כאן שלושה עשר מאמרים העוסקים בלשון חכמים. זהו חלק מפרי עבודתם של שמונת החברים בקבוצת המחקר שישבה במכון ללימודים מתקדמים של האוניברסיטה העברית בשנת תשמ"ח; ויחד עמם שלושה מן הדוקטורנטים שנלוו לקבוצה (ג' בירנבאום, ח"א כהן וש' נאה; הלה סיים בינתיים את עבודתו החשובה על לשון הספרא על-פי כתב-יד ואטיקאן 66), ושני משתתפים נוספים (מ' אור ות' צורבל) שנטלו חלק במפגשים השבועיים של הקבוצה. כל שלושה עשר המאמרים שימשו נושאים להרצאות שנישאו במרוצת השנה או ביום העיון המסכם שנתקיים בסיוון תשמ"ח.

דומה שלא נפריז אם נאמר שיש בקובץ הזה משום עדות חיה לפעילות הענפה והחשובה, שראתה לשון חז"ל בשנים האחרונות בקרב שלושה דורות של חוקרים. כולם תלמידיו ותלמידי תלמידיו של פרופ' יחזקאל קוטשר מנוחתו כבוד, חוקרה הדגול של לשון חכמים. מורנו ורבנו פרופ' י' קוטשר, שזכה להעמיד תלמידים הרבה, זכה להעמיד משפחה לתפארת ובה בן בלשן, פרופ' רפאל קוטשר זכרו לטובה ולברכה; רפאל קוטשר היה מלומד שקדן וידען, חוקר מובהק של השומרית והאכדית; לדאבון לבנו הוא נפטר בדמי ימיו ובשיא פעילותו במחקר ובהוראה. החוג ללשון העברית באוניברסיטה העברית התברך בו כאחד מבוגריו הבולטים. מתוך חוקרה לזכר האב ולפועלו וכאות הערכה לדמות הבן ולהישגיו אנו מציבים לו יד בקובץ הצנוע הזה.

כאן המקום להודות להנהלת המכון ללימודים מתקדמים של האוניברסיטה העברית ולמנהלו הנאמן הפרופ' מנחם יערי, שזימנו את קבוצת המחקר למכון. תודה מיוחדת לעובדי המכון על הסיוע הרב שהושיטו לחברי הקבוצה במחקריהם. תבורך הגב' בתיה מטלוב שהדפיסה את המאמרים מכתב-היד של המחקרים בשקידה, במסירות ובדייקנות.

ברכה מיוחדת למכון למדעי היהדות של האוניברסיטה העברית, המממן העיקרי של הקובץ. ברכה ותודה למוכירות המערכת: הגב' עפרה תירוש-בקר (שהייתה אסיסטנטית של הקבוצה במכון ללימודים מתקדמים בתשמ"ח) והגב' חגית מנדל, שקראה הגהות של כל מאמר בעין בוחנת – שתייהן טיפלו בנאמנות בהבאת הספר לדפוס; תודה למר אברהם בן-אמתי שערך את הלשון והתקין את הספר לדפוס בהבנה ובמסירות, וכן לגב' טלי בן-יהודה ולגב' יעל צין שהיו על מלאכת הדפוס.

תוכן העניינים

עמודים		
ט	עם הקובץ	
יג	רפאל קוטשר ז"ל	
4-1	רפאל קוטשר: רשימת פרסומים	דוד טלשיר
25-5	המשפט החסר במשנה – התניות תחביריות הגה וצורות בקטע הגניזה TS E1 43	משה אזר גבריאל בירנבאום
50-27	(משנה שבת ט-יד) צורות הקשר וצורות הפסק בלשון המשנה	משה בר-אשר
100-51	(על פי מסורת כתב-יד פארמה ב)	
128-101	הביטוי העם הנבחר – הופעתו והיעלמותו תיאור ראשוני של לשון מדרש שיר השירים רבה	מיכאל וייצמן לואיס חירון
160-129	ודוגמת מהדורתו	
204-161	חילופי גזרות בלשון חכמים ובלשון הפיוט	ישראל ייבין
218-205	הצטרפות הכינוי אל צירופי סמיכות בלשון התנאים	חיים א' כהן
252-219	הפסוק השמני בלשון המקרא המאוחרת ובלשון חז"ל	טקמיצו מוראוקה
270-253	לשון חכמים לאור האפיגרפיה הערות ללשון התנאים בעקבות כתב-יד ואטיקאן 66 של הספרא	מרדכי מישור שלמה נאה
295-271	שמות העצם במשקלים קטל/קטל, קטל באוטוגראף פירוש המשנה לרמב"ם	תלמה צורבל
309-297	לתחביר מלת הכימות "הרבה" בלשון המקרא ובלשון חכמים (עיון דיאכרוני)	מנחם צבי קדרי
334-311		
373-335	שמות כפולי צורה בריבוי בלשון התנאים	שמעון שרביט
377-375	הנחיות למסירת כתב-יד למערכת	
XXIII - XI	תקצירים באנגלית	